

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 21XCdo/33/2015
Identifikačné číslo spisu: 8514202256
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8514202256.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů č. 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 26 429 705, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti odporkyni: E. X., bytom O., t.č. na neznámom mieste, zastúpenej opatrovníkom Mgr. S. O., vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Stará Ľubovňa, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne: Občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom Šafárikovo námestie 7, 811 02 Bratislava, IČO: 42 362 962, zastúpeného JUDr. Bohdanom Jakubisom, advokátom, so sídlom Dobrovičova 13, 811 09 Bratislava, o zaplatenie 356,- Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 3C/22/2014, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 19. augusta 2015 č. k. 5Co/103/2015-49, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Navrhovateľka sa v konaní vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 3C/22/2014 domáha plnenia zo zmenky. Žalobný návrh podala podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len „nariadenie“).

Listom z 2. septembra 2014, doručeným okresnému súdu 10. septembra 2014, občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV so sídlom v Bratislave, Šafárikovo námestie č. 7, oznámilo písomne súdu prvého stupňa, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporkyne. Okresný súd Prešov doručil účastníkom konania oznámenie o vstupe vedľajšieho účastníka na strane odporkyne do konania s tým, aby sa k nemu vyjadrili, prípadne vzniesli námietky.

Opatrovník odporkyne súhlasil so vstupom vedľajšieho účastníka do konania na strane odporkyne vo

svojom vyjadrení z 15. decembra 2014. Vo svojom vyjadrení uviedol, pôvodný vzťah medzi spol. POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a odporcom, ktorý predchádzal vydaniu zmenky, bol vzťahom spotrebiteľským, teda vstup združenia je dôvodný. Z exekučného spisu sp. zn. 7Er/667/2012, v ktorom ako oprávnený vystupovala spol. POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a ako povinná E. X. je možné zistiť, že podkladom pre vydanie rozhodcovského rozsudku bola tá istá zmenka, na základe ktorej si uplatňuje nárok navrhovateľ v tomto konaní. Zo zmluvy o úvere je možné zistiť, že odporca v pôvodnom právnom vzťahu vystupoval ako fyzická osoba ako nepodnikateľ, teda ako spotrebiteľ.

Navrhovateľka podala námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, ktorú odôvodnila tým, že v danom prípade ide o európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, na ktoré sa vzťahuje nariadenie. Procesný postup súdu a strán konaní je preto upravený odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku. Podľa názoru navrhovateľky je v takejto veci vedľajšie účastníctvo neprípustné. Nariadenie inštitút vedľajšieho účastníctva nepozná a aplikáciu procesných pravidiel vnútroštátnych procesných noriem pripúšťa len celkom výnimočne - iba vtedy, ak explicitne ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte.

Okresný súd Stará Ľubovňa uznesením z 30. decembra 2014, č. k. 3C/22/2014-35 pripustil vstup občianskeho združenia VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom v Bratislave, Šafárikovo námestie č. 7, IČO: 42 262 962 do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporkyne. Vo svojom odôvodnení poukázal na vyjadrenie opatrovníka odporkyne, ktorý súhlasil so vstupom združenia do konania na strane odporkyne, nakoľko je v jej záujme. Ďalej poukázal na článok 19 Nariadenia, ktoré okrem vecí upravených nariadením sa konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čiže v danom prípade Občianskym súdnym poriadkom. Cieľom nariadenia je zjednodušenie a zrýchlenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch a zníženie nákladov, čo sa zabezpečuje najmä používaním formulárov a zavedením lehôt pri jednotlivých procesných úkonoch, ale z jeho obsahu určite nemožno vyvodit', že by ostatné inštitúty vnútroštátnej procesnej povahy mohli byť použité iba výnimočne. Výplýva to z citovaného čl. 19 Nariadenia. Súd preto dospel k záveru, že ani v tomto konaní nie je vylúčené konanie, aby do konania vstúpil aj vedľajší účastník, ktorého prípustnosť vstupu súd posudzuje podľa O.s.p. Okresný súd ďalej konštatoval, že v prejednávanej veci je zrejmé, že zmenka, na základe ktorej si uplatňuje nárok navrhovateľ, zabezpečovala nárok zo spotrebiteľskej zmluvy. Ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. dáva možnosť, aby v prípade tzv. spotrebiteľských sporov vstúpila do konania ako vedľajší účastník taká právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, za ktorý sa považuje aj zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. je z hľadiska systematického zaradenia i jeho obsahu vo vzťahu k ustanoveniu § 93 ods. 1 O.s.p. špeciálnym ustanovením, pričom podľa jeho znenia sa v danom prípade nevyžaduje splnenie všeobecnej podmienky pre pripustenie vstupu do konania vyplývajúcej z ustanovenia § 93 ods. 1 O.s.p., ktorou je existencia právneho záujmu na výsledku konania. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania v danom prípade dáva ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. už iba s ohľadom na samotnú povahu vedľajšieho účastníka ako právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti i je ochrana podľa osobitného predpisu.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Prešove uznesením z 19. augusta 2015, č. k. 5Co/103/2015-49 napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.). Poukázal na článok 7 ods. 2 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle ktorého smernica priznáva združeniam na ochranu spotrebiteľov procesné práva pokiaľ ide o ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Podľa článku 8 smernice môžu členské štáty zaviesť opatrenia priaznivejšie pre spotrebiteľa. Takýmto opatrením môže byť aj pripustenie vedľajšieho účastníctva v konaní. Ďalej uviedol, že Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 31. decembra 2014 v ustanovení

§ 93 nepodmieňoval vstup vedľajšieho účastníka do konania výslovným súhlasom účastníka, na strane ktorého má vedľajší účastník vystupovať. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že vedľajší účastník oznámil svoj vstup do konania pred 1. januárom 2015, preto sa na jeho procesný úkon vzťahuje právna úprava obsiahnutá v ustanovení § 93 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31.

decembra 2014.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktorá namietla, že jej v konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f) O. s. p.), a to procesným postupom súdov, ktoré nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Pripustili vstup občianskeho združenia do konania ako vedľajšieho účastníka, aj keď sa to prieči Nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nepripúšťa vedľajšie účastníctvo. Právna regulácia označeného nariadenia obsiahnutá v článku 4 a 5 vedľajšie účastníctvo nepozná a pripúšťa aplikáciu procesných pravidiel zakotvených v Občianskom súdnom poriadku len výnimočne a to vtedy, ak sa explicitne ustanovuje, že sa postupuje s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Poukázala tiež na to, že pre vstup vedľajšieho účastníka do konania je súd povinný zabezpečiť vyjadrenie účastníka, na ktorého stranu vedľajší účastník vstúpil, ako aj na nesúlad § 93 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku s Ústavou Slovenskej republiky. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 353/2014 Z.z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 99/1963 Zb., pre oznámenia o vstupe vedľajšieho účastníka do konania doručené súdu po 1. januári 2015 je v zmysle § 93 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku vedľajší účastník povinný spolu s oznámením o vstupe do konania predložiť aj súhlas osoby, popri ktorej do konania vstupuje, inak súd na oznámenie o vstupe neprihliadne. Ak by aj odporkyňa dala súhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania, predmetom súdneho konania nie je konanie, v ktorom by na jednej strane vystupoval spotrebiteľ, a preto nie je možné pripustiť vstup vedľajšieho účastníka - právnickú osobu, ktorá bola založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa. Dovolaciemu súdu navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie o odvolaní. Súčasne navrhovateľovi priznať trovy dovolacieho konania vo výške 83,88 Eur.

Opatrovník odporkyne ani občianske združenie sa k dovolaniu navrhovateľky nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p. - poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam výslovne uvedeným v zákone (§ 238 O.s.p., ak ide o rozsudok odvolacieho súdu a § 239 O.s.p., ak ide o uznesenie odvolacieho súdu), alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných procesných väd (§ 237 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu

na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznani (neuznani) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlasieni za vykonatelne (nevykonatelne) na uzemi Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho sudu, ktoré napadla navrhovatelka dovolanim, nemá znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Jeho prípustnosť preto z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie navrhovatelky by v okolnostiach daného prípadu mohlo byť procesne prípustné len, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Treba ale zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania navrhovatelky preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu prvostupňového a odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či navrhovatelke bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva - v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerat' do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok neumožňuje stotožniť závažnú procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1, písm. f/ O.s.p. so súdnym rozhodnutím, ani s jeho odôvodnením. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Pod postupom súdu možno totiž rozumieť len jeho faktickú (ne)činnosť, teda procedúru prejednávania veci (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní. „Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej

rozhodovacej činnosti súdu ..“ (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 201/2011). Postupom súdu sa môže rozumieť iba samotný priebeh konania, spôsob vedenia konania či procesu, jednotlivé procesné úkony súdu, jeho faktická činnosť alebo nečinnosť, nie však výsledný rozhodovací akt súdu vo veci samej (meritórny produkt konania), úlohou ktorého je vyhodnotiť konanie a podať záväzný názor súdu na prejednávajúcu vec.

I keď účasť vedľajšieho účastníka v sporovom konaní môže z procesného hľadiska komplikovať a sťažovať uplatňovanie alebo bránenie práv v konaní toho účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník nevystupuje, neznamená to, že by vedľajším účastníkom nepodporovaný účastník strácal niektoré zo svojich procesných oprávnení alebo, že by mu vstupom vedľajšieho účastníka bola znemožnená realizácia jeho procesných práv. Ani táto dovolacia námietka žalobkyne preto neobstojí.

Navrhovateľka odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzuje z toho, že súdy nepostupovali podľa nariadenia, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a pripustili vstup občianskeho združenia VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV do konania ako vedľajšieho účastníka, i keď sa to prieči nariadeniu, pričom v danom predmete sporu nejde o spotrebiteľský spor.

Dovolacia námietka navrhovateľky, že súdy vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane odporkyne neposudzovali správne, lebo pri skúmaní podmienok vstupu občianskeho združenia nesprávne aplikovali ustanovenie § 93 ods. 1 a 2 O.s.p. v situácii, v ktorej tieto podmienky mali skúmať podľa ustanovení nariadenia (ktoré navyše nesprávne interpretovali), sa z rozhodujúceho - obsahového - hľadiska týka správnosti právneho posúdenia, na ktorom sú založené rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu pripúšťajúce vstup občianskeho združenia do konania. V danom prípade bol navyše daný súhlas zástupcu odporkyne so vstupom vedľajšieho účastníka do konania, preto dovolacie námietky navrhovateľky sú v tomto smere nedôvodné.

Nesprávne právne posúdenie veci, ktoré tu navrhovateľka súdom vytýka, ale nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (viď tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol v § 239 O.s.p. uvedený ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že postupom súdov v preskúmvanej veci nebola navrhovateľke odňatá možnosť konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Vzhľadom na to, že dovolanie navrhovateľky nie je podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. procesne prípustné, nepotvrdila sa existencia vady uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady vedúce k zmätočnosti, dovolací súd odmietol dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu (obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 137/2015, 3 Cdo 154/2015).

V dovolacom konaní nemala navrhovateľka úspech a vznikla jej povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal procesne úspešnej strane náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.